

## ZÁKLADNÉ OŠETROVATELSKÉ TECHNIKY A POSTUPY V CHIRURGII

Základné ošetrovateľské techniky a postupy v chirurgii vyžadujú, aby sestra dodržiavala zásady a postupy chirurgickej asepsy pri umývaní rúk, natiahnutí a stiahnutí sterilných rukavíc, obliekaní a vyzliekaní operačných plášťov, príprave sterilného stolíka, vytvorenie sterilného poľa a jeho udržiavaní v prevencii nozokomiálnych nákaz. Dôležité je, aby poznala základné chirurgické nástroje, šijací a podväzový materiál, drény a drenážne systémy, podávanie sterilného materiálu.\* ***Aseptická technika je postup, ktorý má zabrániť kontaminácii rán a ďalších telových dutín organizmu.***

### Chirurgická dezinfekcia rúk

Chirurgická dezinfekcia rúk, označovaná ako chirurgické umývanie rúk sa realizuje pred každým výkonom\*\*, ktorý sa uskutočňuje za prísne aseptických podmienok na operačnom alebo malom zákrokovom sále.

Pri výkone sestra dodržiava **zásady a algoritmus uvedeného postupu.\***

1. Pomôcky.
2. Príprava inštrumentujúcej sestry.
3. Príprava cirkulujúcej sestry.
4. Pracovný postup.

### Natiahnutie a stiahnutie sterilných rukavíc

Pri manipulácii so sterilnými predmetmi sa musia nosiť sterilné rukavice alebo používať sterilné kliešte. Natiahnutie a stiahnutie sterilných rukavíc zaraďujeme do skupiny zručností, ktoré sestra robí automaticky. Pri výkone sestra dodržiava **zásady a algoritmus uvedeného postupu.\***

*Natiahnutie rukavíc - otvorená metóda*

1. Pomôcky.
2. Príprava sestry.
3. Postup.

*Natiahnutie sterilných rukavíc – zatvorená metóda*

1. Pomôcky.
2. Príprava sestry (inštrumentujúca sestra).
3. Príprava sestry (cirkulujúca sestra).
4. Postup.

*Stiahnutie a odhodenie použitých rukavíc*

### Obliekanie a vyzliekanie operačných plášťov

Obliekanie sterilných plášťov patrí medzi výkony, ktoré realizujeme s asistenciou druhej osoby. Pri výkone sestra dodržiava **zásady a algoritmus uvedeného postupu.\***

1. Pomôcky.
2. Príprava sestry.
3. Postup
  - Jednorazový sterilný operačný plášť a natiahnutie rukavíc
  - Plátený (resterilizovateľný) sterilný operačný plášť a natiahnutie rukavíc otvorenou metódou
  - Postup vyzliekania operačného plášťa a stiahnutie rukavíc:
3. Dokumentácia

---

\* **OSACKÁ, P. a kol.** *Techniky a postupy v ošetrovateľstve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

\*\* V niektorých literárnych zdrojoch sa môžeme stretnúť s anglickým prekladom sterilná procedúra.

### **Príprava sterilného stolíka a základného súboru pomôcok**

Pred malým chirurgickým zákrokom ako aj pred operáciou si sestra pripravuje jeden alebo viac stolíkov, na ktoré prehľadne rozkladá všetky nástroje, šijací a operačný materiál. Pri výkone sestra dodržiava **zásady a algoritmus uvedeného postupu.\***

1. Pomôcky.
  - Nesterilné,
  - Sterilné
2. Príprava sestry.
3. Pracovný postup pre jednu sestru:
  - a) Otvorenie vrečka držaného v ruke.
  - b) Otvorenie uzavretého balíčka na podložke.
  - c) Otvorenie uzavretého balíčka
4. Postup pre dve sestry (inštrumentujúca a cirkulujúca sestra):

### **Udržiavanie sterilného poľa**

1. Pridanie komerčne balených pomôcok do sterilného poľa (šijací materiál, obväzový materiál, kompresy).
2. Pridanie pomôcok do sterilného poľa z kovovej kazety.
3. Naliatie sterilného roztoku do sterilnej misky.
4. Príprava lokálneho anestetika na použitie.

### **Základné chirurgické nástroje**

Chirurgické nástroje sú vyrobené z galvanicky pokovovanej nehrdzavejúcej ocele alebo z koróziuvzdorných ocelí s vysokým leskom alebo matným povrchom.

*Rozdelenie nástrojov podľa účelu:*

1. nástroje na ostrú preparáciu
2. nástroje na tupú preparáciu
3. úchopové nástroje
4. nástroje na roztváranie rany
5. nástroje na prenikanie kosťou
6. nástroje na šitie

### **Šijací a podväzový materiál**

Šijací materiál používaný k spojeniu tkaniva alebo podviazaniu ciev by mal mať pevnosť zodpovedajúcu rýchlosti hojenia jednotlivých tkanív a organizmus by ho mal dobre tolerovať. To znamená, že či už ide o materiál **vstrebateľný**, ktorý podporuje hojenie len po určitú obmedzenú dobu, alebo o materiál **nevstrebateľný**, ktorý zaisťuje trvalú podporu spojeného tkaniva, musí byť minimalizovaná odmietavá odpoveď organizmu na túto cudzorodú látku.

### **Drény a drenážne systémy**

Manipulácia s drénmi a drenážnymi systémami patrí ku denným intervenciám sestry na každom chirurgickom pracovisku. **Drén – prostriedok, pomôcku alebo celý systém, určený k evakuácii nežiaducich tekutín** a k evakuácii tkanív z operačných rán a telových dutín, t. j. z organizmu navonok. **Drenáž – odvádzanie nežiaducich tekutín** z operačných rán a telových dutín. Drény a drenážne systémy sa delia podľa: indikačného hľadiska, mechanizmu účinku, materiálu, fyzikálneho hľadiska, typu a tvaru drenážneho materiálu.

### **Podávanie sterilného materiálu**

Sterilný materiál môže sestra podávať dvoma spôsobmi: tampónovými kliešťami alebo priamo v sterilných rukaviciach.

1. Pomôcky.
2. Príprava sestry.
3. Postup.